

De's-Gravenhaagsche Melkinrichting „De Sierkan" - 50 jaar

Op 5 Mei 1879 reden uit het daarvoor ingerichte bedrijf aan de Nieuwe Havenstraat te 's-Gravenhage de eerste melkwagentjes uit van de 's-Gravenhaagsche Melkinrichting „De Sierkan".

Op Zondag 5 Mei a.s. zal dit bedrijf dus den dag herdenken, dat het voor 50 jaar in werking is getreden. Er zijn verschillende redenen waarom wij deze gebeurtenis niet onopgemerkt voorbij mogen laten gaan, waaronder wij alleen deze wel mogen noemen dat de melkinrichting „De Sierkan" te Den Haag het voornaamste bedrijf op dit terrein hier te lande is.

De oprichting van de Haagsche Melkinrichting „De Sierkan" valt in een tijd dat in Nederland meerdere melkinrichtingen opgericht zijn. Voor dien was men in ons land nog niet rijp voor de instelling van goed geoutilleerde bedrijven voor de melkvoorziening. De melk werd zoozeer in de nabijheid van de steden gewonnen, dat het geen zin had om grootere bedrijven te stichten die zich met de voorziening van deze steden met melk zouden onledig houden.

Wie inmiddels denkt dat in dien tijd de toestanden reeds zoo waren, dat de opgerichte melkinrichtingen zich vanzelf uitbreidden tot grootbedrijven, heeft het geheel mis. Eerst na lange jaren van een moeizaam en moeilijk bestaan zijn de grootere melkinrichtingen geworden tot wat zij thans zijn. Wij kunnen echter nu wel vaststellen, dat in verband met den groei van de steden thans ook hier te lande een toestand ontstaan is, waarbij die groote bedrijven niet meer gemist kunnen worden. Wij willen daarmede zeggen, dat indien het bestaan en de bloei van deze bedrijven thans min of meer verzekerd geacht mag worden men niet met stilzitten en den toestand aanzien zoover gekomen is. Het heeft wel degelijk de onvermoeide energie, strijdkracht en werklust van een tweetal opeenvolgende geslachten gekost om tot de huidige verhoudingen te komen.

K. Koning

F.J. Huisman

Overgaande tot de melkinrichting „De Sierkan" kunnen wij constateeren, dat de leiding van dit bedrijf, zooals geheel uit den historischen groei van dit bedrijf te zien is, het verstaan heeft om voortdurend zich aan te passen aan de zich ontwikkelende omstandigheden. Gaat men na, hoe het bedrijf van „De Sierkan" in den loop der Jaren gegroeid is, dan ziet men hoe het zich geheel ontwikkeld heeft in overeenstemming met de ontwikkeling van de stad den Haag waar het zijn werkerrein vond. Juist bij de Sierkan komt dit zoo aardig tot uiting, omdat, zooals men wellicht weet, dit bedrijf voor een belangrijk gedeelte volgens decentralistische principes is opgebouwd, zoodat men telkens een afdeeling van het bedrijf ziet ontstaan in de nieuwe stadswijken die zich aan de gemeente den Haag in den

loop van de laatste 40 jaar voortdurend aangebouwd hebben en nog bezig zijn zich aan te bouwen.

Juist omdat deze groei zoo interessant is zullen wij hieronder de afdeelingen van „De Sierkan” noemen met hunne, stichtingsdata. Wij vestigen er de aandacht op, dat de afdeelingen die wij hier noemen distributieafdeelingen zijn. Zulk een distributie-afdeeling bestaat uit een remise voor de wagens der melkbezorgers alsmede uit de noodige outillage om de melk te ontvangen van het hoofdbedrijf, deze uit te deelen aan de verschillende melkbezorgers, de producten en melk koel te bewaren, enz.

Aanvoer van melk

Zooals gezegd werd het Centrale bedrijf in de **Nieuwe Havenstraat** in 1879 in gebruik genomen. Daarop volgde in 1884 de stichting der afdeeling van **Galenstraat**. De afdeeling **Conradkade** werd gesticht in 1893 terwijl in **Scheveningen** in de **Keyzerstraat** daarop een afdeeling volgde in 1895. De groei van het Bezuidenhoutkwartier maakte in 1897 de stichting noodig van een afdeeling in de **Van den Boschstraat**, terwijl kort daarop weer uitbreiding noodig was te Scheveningen waartoe de afdeeling **Maaswijkstraat** gesticht werd. In 1904 maakte de sterke uitbreiding van het district Duinoord het noodig om een afdeeling te stichten aan de **Stadhouderslaan**, doch dit was nog niet voldoende, want in 1910 volgde in ditzelfde district de stichting van de afdeeling **Frederik Hendrikslaan**.

In 1911 werd de afdeeling **Delfsche Laan** opgericht waarna eenige tijd van stilstand ontstond in verband met de (*1^e*) oorlogsomstandigheden. Zoodra echter de oorlog weer voorbij was ging de uitbreiding verder en werd de afdeeling **Loosduinsche weg** in 1920 opgericht. Vlak daarop viel de enorme uitbreiding van de bloemen- en vogelbuurt in verband waarmede in 1927 de afdeeling **Geraniumstraat** werd opgericht.

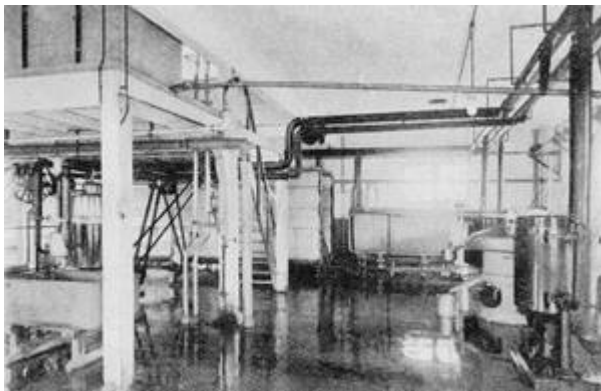
Melkontvangst

tuigende wijze te volgen, indien naast de omstandigheden welke dien groei mogelijk maakten

Zij, die den Haag kennen, zullen aan deze opsomming gezien hebben, dat, zooals wij hierboven reeds vermeld hebben, de Sierkan zich heeft gericht naar de uitbreiding van de stad den Haag. Hieraan mag nog worden toegevoegd, dat de Sierkan ook werkt in Voorburg, Wassenaar en Alphen a/d. Rijn. Erkend moet worden, dat het bedrijf van de Sierkan juist door den enorm snellen groei van de gemeente 's-Gravenhage in de gelegenheid was om zich sterk uit te breiden. Het was echter ongetwijfeld onmogelijk geweest om dezen groei van de stad den Haag op deze, naar nu achteraf gebleken is van juist inzicht ge-

niet aanwezig waren geweest energie, juist inzicht en durf bij de mannen die de Sierkan geleid hebben en haar hebben gemaakt tot wat zij thans is.

Hiermede komen wij tot de personen die in het bedrijf van de Haagsche Sierkan de leiding gehad hebben en die thans aan het hoofd van dit bedrijf staan. Het is ons natuurlijk niet mogelijk om alle leidende figuren die aan de stichting en verderen groei van het bedrijf van de Sierkan hebben medegewerkt hier te memoreren. Wel gevoelen wij ons echter genoopt om een tweetal personen hier te noemen die in de historie van de Sierkan een groote rol gespeeld hebben, juist omdat zij in de laatste 20 jaar de leiders zijn van dit bedrijf, dus in een tijd waarin de overgang gekomen is, die de Sierkan maakte van een betrekkelijk klein bedrijf tot een groot-bedrijf in den waren zin des woords. Wij doelen hier op de Heeren Huisman en Koning, directeuren van de Sierkan, die ongetwijfeld bij allen die in de melkwereld eenigzins geïnteresseerd zijn, bekend zijn. Wij noemen den Heer Huisman het eerst hoewel hij de jongste directeur is, omdat hij de oudste dienstjaren bij de Sierkan heeft. Wij hebben getracht te weten te komen van wanneer af de Heer Huisman eigenlijk aan de Sierkan zijn krachten gegeven heeft.

Lokaal voor het reinigen, pasteuriseren, koelen der melk

of rondscharrelde en het ligt voor de hand dat een man die later bleek een zoo praktischen aanleg en aanpassingsvermogen te hebben als hij, niet bij de pakken neerzat maar al spoedig hier en daar wat aanvatte om in het bedrijf mede behulpzaam te zijn.

Toen wij daarnaar instantelijk vroegen heeft men ons medegedeeld, dat de Heer Huisman geboren werd op 25 September 1886 en dat daarmede eigenlijk zijn werkzaamheid in het bedrijf van de Sierkan aanvangt. Natuurlijk zullen in zijn eerste levensjaren deze werkzaamheden wel niet van buitengewoon gewichtigen aard geweest, doch zij bestonden dan toch in ieder geval hierin, dat hij geboren werd in de Nieuwe Havenstraat in het bedrijf zelf en dat hij zijn eerste levensjaren gesleten heeft in het gebouw dat ook de Sierkan huisvestte. Reeds spoedig was het dan ook zoover, dat hij in dit bedrijf rondliep

Helaas zwijgen de historieboeken verder in bijzonderheden over de eerste werkzaamheden van den Heer Huisman en wij kunnen nog slechts mededeelen, dat volgens de officieele bescheiden van de vennootschap hij in ieder geval op 1 September 1904 officieel in dienst van de Vennootschap was.

De Heer Koning ving zijn werkzaamheden bij De Sierkan aan op 1 juni 1910 en bij het overlijden van den toenmaligen directeur, den Heer Koentz, in Januari 1915 namen de Heeren Koning en Huisman de directie van het bedrijf over.

Het is min of meer de gewoonte om bij een jubileum van een bedrijf ook hulde te brengen aan de personen die in dat bedrijf een leidende plaats bekleeden en die min of meer verantwoordelijk geacht mogen worden voor de positie die zulk een bedrijf inneemt. Wij zullen ons niet aan dezen regel bezondigen en wel om twee redenen. In de eerste plaats meenen wij dat degenen die het bedrijf van de Sierkan kennen, in dat bedrijf zelf een groote hulde zien aan degenen die het geleid

hebben. Een grotere hulde dan die welke *wij* hier in woorden zouden kunnen betuigen. Een tweede reden, waarom *wij* ons hier niet uitputten in loftuigen aan het adres van de beide directeuren van de Sierkan is eenvoudig deze, dat het ons zeer goed bekend is dat geen van beiden hierop gesteld is.

Pasteuriseren van melk in flessen

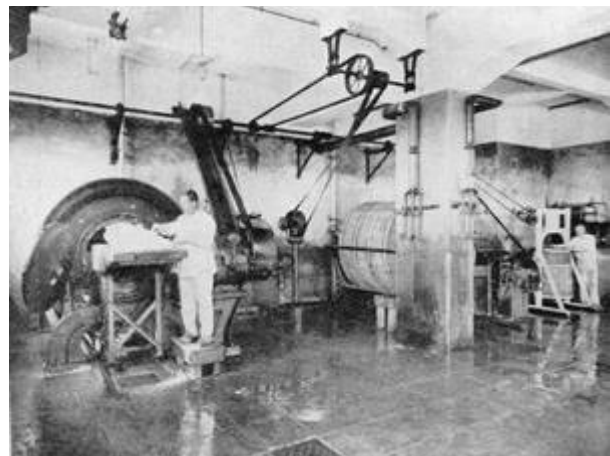
melk een opgave waarvoor de directie van een melkinrichting zich geplaatst ziet, doch een wellicht nog moeilijker of in ieder geval meer primaire opgave is, om aan de noodige melk te komen. Ook in dit opzicht is de directie van de Sierkan min of meer decentraliseerend te werk gegaan, d.w.z. zij heeft den inkoop en aanvoer van de melk vooruitgeschoven in het land vanwaar de melk afkomstig moet zijn.

Aanvankelijk werd alle melk die van de boeren gekocht werd direct aangevoerd naar het bedrijf in de Nieuwe Havenstraat, doch in het bijzonder in de oorlogsjaren deed men de overtuiging op, dat het nodig was om ook in dit opzicht van tactiek te veranderen. Deze overtuiging werd dan ook in daden omgezet en hierdoor kwam in 1917 in **Alphen a d. Rijn** een afdeling van de Sierkan tot stand die als melkontvangstation dienst deed. In het jaar 1920 ging men op dezen weg verder door zich te verzekeren van een bezit te Schipluiden, dat geschikt zou kunnen worden gemaakt als ontvangstation van melk. De gebeurtenissen hebben dezen aankoop echter achterhaald en vandaar dat dit grondstuk nooit in gebruik is genomen voor het doel waarvoor het feitelijk aanvankelijk bestemd was. In hetzelfde jaar 1920 kwam een ontvangstation te **Oude Wetering** tot stand en inmiddels was in 1918 de invloed van de Sierkan op de melkontvangst gevestigd in Bodegraven doordat zij zich geïnteresseerd had in de daar bestaande kaasfabriek Oud-Holland.

Later onderging ook dit vaste punt uitbreiding doordat de kaasfabriek Oud-Holland hare nevenfabrieken in **Oudewater** en **IJsselstein** in gebruik kreeg. Inmiddels was eveneens in 1918 de modelstal Berkendael door de Sierkan aangekocht en deze werd geheel bestemd voor het winnen van modelmelk en voor de bereiding van enkele speciale producten.

Wij kennen allen de Heeren Huisman en Koning als mannen van de daad, die van aanpakken houden en niet van woorden. Vandaar dan ook dat wij in dit herinneringsschriftuur ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Sierkan liever de feiten laten spreken.

Wij hebben het tot hertoe gehad over de distributie van de melk zooals de groei daarvan bleek uit de stichting van diverse opeenvolgende afdelingen in de gemeente 's Gravenhage. Zooals echter aan ieder, die van het bedrijf iets afweet, bekend is, is niet alleen het distribueeren van de

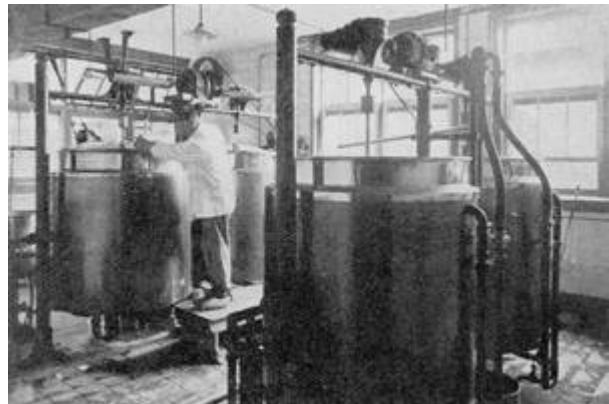
Karnlokaal

Het vorenstaande geeft den lezer eenigszins een kijk op de ontwikkeling van de Sierkan aan de zijde van de melkdistributie eenerzijds en aan de zijde van den melkinkoop anderzijds. Inmiddels was echter ook het fabrieksbedrijf dat in de nieuwe Havenstraat stond aan de eischen des tijds ontgroeid en kon zich niet meer aanpassen aan de uitbreiding der hoeveelheid melk die verwerkt moest worden en aan de hoeveelheden producten welke bereid moesten worden. In verband daarmee werd besloten een groote moderne fabriek in te richten en aldus kwam in 1922 het bekende fabrieksgebouw van de Sierkan in de **Lulofstraat** tot stand dat niet alleen geheel werd ingericht naar de eischen des tijds doch dat ook, doordat de Sierkan dit fabrieksgebouw geheel heeft ingericht in eigen bedrijf, in alle mogelijke opzichten het bewijs levert, dat de Sierkan weet te profiteren van de lessen welke de ervaring iedereen geeft.

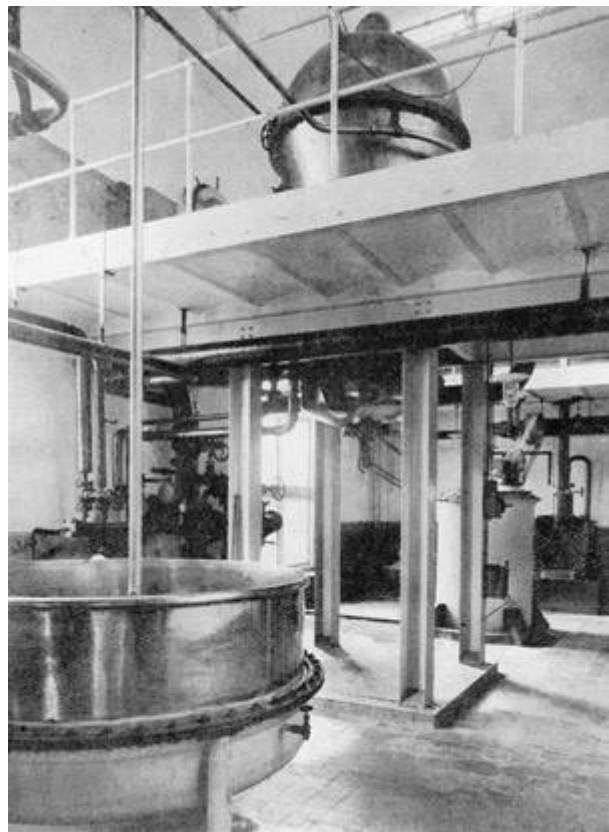
Wil men tenslotte nog cijfers hooren die aantonen hoezeer het bedrijf van de Sierkan zich uitgebreid heeft dan is het interessant te vernemen dat dit bedrijf thans beschikt over een totaal gezamenlijk oppervlak van 22.000 M², bebouwd terrein. Verder heeft men in gebruik eenige boerderijen, die tezamen omstreeks 400 H.A. weien hooiland bezitten. Het aantal winkels, dat de vennootschap in exploitatie heeft, bedraagt reeds ver boven de 50, terwijl nog andere lokaliteiten voor den verkoop van melk en producten in gebruik zijn. Voor het vervoer van de melk doet dienst een motorboot, drie vrachtauto's, 64 paarden met wagens en 339 wijkwagens. Op de modelboerderijen houdt men 100 stuks vee. De bewerkte hoeveelheid melk bedroeg totaal in 1879 900.000 liter. In 1886 was deze hoeveelheid gegroeid tot ruim 1 miljoen liter om in 1903 te stijgen tot boven de 10 miljoen liter, terwijl in het jaar 1928 37.000.000 liter melk bewerkt werd.

De producten waarover de bemoeiingen van de Sierkan zich uitstrekken bestaan uit: modelmelk, volle melk, taptmelk, karnemelk, karnemelksche pap, yoghurt, slagroom, roomijs, gecondenseerde melk, melkpoeder, roomboter, melkboter. Het personeel bestaat uit 824 personen.

Ziet daar enkele gegevens die, wij hebben het reeds opgemerkt, nog sprekender zijn dan fraaie woorden. Deze gegevens bewijzen dat de Sierkan door een solide en deskundig, energiek beheer voortdurend gegroeid is als onderneming en voortdurend partij getrokken heeft van den groei van de stad waarin zij gevestigd is. Eén

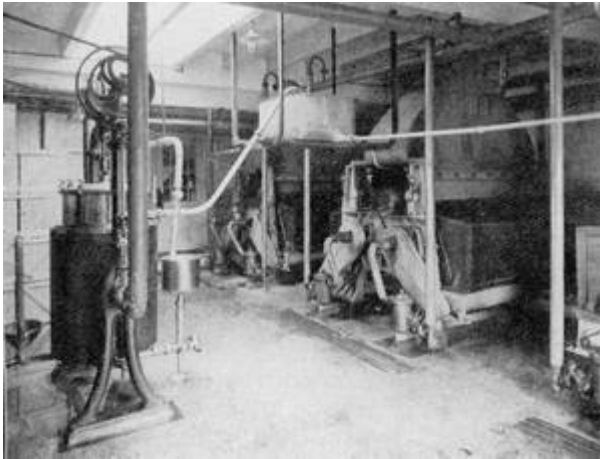

Bereiding van karnemelksche pap

Condensafdeling

kwestie mogen wij hier nog wel even noemen en dat is de voor melkinrichtingen berichte kwestie van de overmelk. Ook dit vraagstuk heeft de directie van de Sierkan op de meest zakelijke wijze opgelost door eenvoudig zich er op in te richten, om alle producten welke uit melk gemaakt kunnen worden te fabriceren. Blijft men dus ondanks een goede organisatie van den melkinkoop in bepaalde jaargetijden met belangrijke hoeveelheden melk zitten, dan is het bedrijf steeds gereed om zichzelf te helpen en is in geen enkel opzicht afhankelijk van derden.

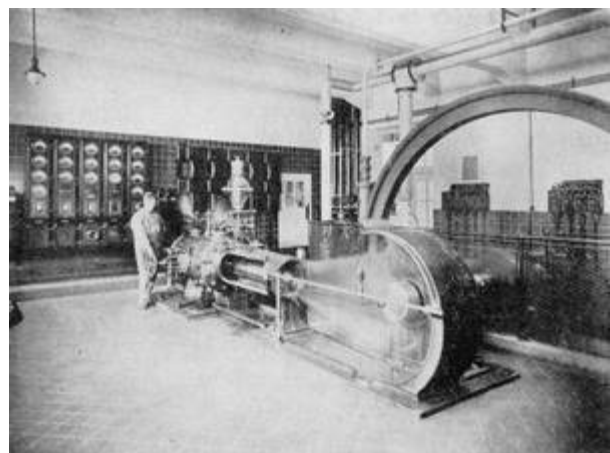
Poederafdeling

innemen. En als wij hierbij memoreeren dat de melkbezorgers van De Sierkan door hun wijze van optreden, door hun verschijning door de manier waarop zij het publiek weten te behandelen, kortom in alle opzichten een zeer goeden naam hebben en een groote populariteit genieten, dan gelooven wij dat het moeilijk zou zijn geweest, om op een betere en duidelijker wijze hulde te brengen ook aan dit personeel, dat een ongetwijfeld zeer belangrijk aandeel in den groei van het bedrijf heeft gehad.

Spreeken wij van het fabriekspersoneel dan denken wij in de eerste plaats aan de groote moeilijkheden die de dagelijksche verwerking van een artikel als melk met zich brengt. Het is ons allen bekend, dat de verwerking van het artikel melk niet in de allereerste plaats is een kwestie van wetenschap en kennis. Wat in de allereerste plaats noodig is, om dag in dag uit, week in week uit, maand in maand uit, jaar in jaar uit melk op de juiste wijze te behandelen, is een groote liefde voor het werk en een groote zorg bij de uitvoering daarvan.

Indien dan ook de melkinrichting De Sierkan in den Haag een zeer goede reputatie geniet ten opzichte van de kwaliteit der producten die dit bedrijf levert, dan mag zeker een oogenblik worden stilgestaan bij het fabriekspersoneel dat er in slaagt om deze producten van zoo voortreffelijke kwaliteit te fabriceren en te zorgen dat de melk in een zoo schitterende conditie dagelijks bij de klanten aan huis bezorgd wordt.

Nadat wij in het vorenstaande voor een belangrijk deel gesproken hebben over de bedrijfsleiding moet ons hier nog een enkel woord van het hart over hen die weliswaar niet de hoogste leiding in dit bedrijf hebben maar die dan toch een belangrijk aandeel in de uitvoering van de werkzaamheden moeten vervullen. Wij doelen hier op het personeel in den meest algemeenen zin des woords dat zijn krachten geeft aan het bedrijf van de melkinrichting De Sierkan. En laten wij nu eerst maar noemen het personeel dat in den Haag iedereen kent: dat zijn de melkbezorgers. Het is ons allen bekend, welk een gewichtige plaats de melkbezorgers in een melkinrichting

Krachtinstallatie

Maar ook het meer wetenschappelijke werk, het laboratoriumwerk, heeft hier ongetwijfeld een belangrijken invloed gehad. Er is toch op ieder bedrijf een voortdurende contróle en toezicht noodig en dit dagelijksche toezicht en deze dagelijksche controle is de taak geweest van het laboratorium van de melkinrichting de Sierkan dat bij iedereen die de inrichting daarvan kent een zeer goeden naam geniet. En zoo komen wij verder tot allen die in dit bedrijf een meer of minder leidende positie bekleeden en die mede te zorgen hebben dat de dagelijksche werkzaamheden, die zoo licht kunnen afstompen en tot sleur worden, steeds weer met frischheid worden bekeken en uitgevoerd.

Laboratorium

gespeeld heeft in de ontwikkeling van het bedrijf, in den groei en in de voortreffelijke reputatie die het bij het Haagsch publiek geniet. Het is ongetwijfeld de gezonde en opwekkende toewijding die dit personeel voor zijn werk gevoelt, welke het in staat stelde om deze belangrijke rol te spelen.

Zoo zouden er velen zijn die wij moesten noemen als wij de verklaring zoeken van het feit, dat de Haagsche Melkinrichting De Sierkan geworden is tot wat zij werd. Wij kunnen hier natuurlijk niet in details afdalen, doch waar wij aanvingen niet een zekere hulde te brengen aan de directie van dit belangrijke bedrijf, mochten wij naar ons gevoel niet nalaten om tenslotte ook de aandacht te vestigen op de zeer belangrijke rol, die het personeel van hoog tot laag

Nu wij over de afgelopen 50 jaar van de Sierkan enkele woorden gezegd hebben, ligt het min of meer voor de hand dat men zich zal afvragen of er op dit moment ook al iets te zeggen valt over de toekomstplannen welke de leiding van de Sierkan heeft voor de verdere ontwikkeling van het bedrijf.

Want dit staat voor ons vast, dat een bedrijf dat tot heden op deze wijze gegroeid is niet op een gegeven moment plotseling stil kan staan, maar voortdurend zijn groei zal voortzetten zoolang de omstandigheden zulks gedoogen. Waar nu wel met vrij groote zekerheid vaststaat, dat de gemeente den Haag nog voortdurend in sterke mate zich zal blijven uitbreiden, gelooven wij niet anders te mogen zeggen, dan dat de verwachting gewettigd is, dat de Sierkan op de eenmaal ingeslagen weg zal voortgaan en dat de thans aanbreekende periode van 50 jaar die op de eerste 50 jaar volgt, een beeld van minstens even groote, misschien nog veel belangrijker groei zal geven.

Indien het ons dan ook geoorloofd is om aan deze korte beschouwing, welke wij aan de herdenking van dit 50-jarig bestaan gewijd hebben, een wensch toe te voegen, dan is het deze: dat de thans volgende 50 jaren voor de Sierkan zullen blijken te zijn een periode, waarin door de oude, beproefde werkwijze van energiek en soliede aanpakken en „-au innige samenwerking tusschen directie en personeel een zelfde beeld van gezonden groei en ontwikkeling zal ontstaan als in de afgelopen 50 jaar het geval is geweest.

Wij twijfelen niet of van de receptie, die de Directie van De Sierkan op Maandag 6 Mei des namiddags van 3-5 uur in de Twee Steden in Den Haag houdt, zullen velen profiteeren om van hun belangstelling en vriendschappelijke gevoelens blijk te geven.